

9.10.2019

Asia/15

Päätöshistoria

Kaupunginvaltuusto 25.09.2019 § 292

HEL 2019-004553 T 00 00 03

Päätös

Puheenjohtajan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto pani asian pöydälle.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 587

HEL 2019-004553 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Reetta Vanhasen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

09.09.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Sanna Vesikansa: Lisätään esittelijän perustelujen 10 kappaleen jälkeen:

"Kaupunginhallitus pitää tärkeänä, että Myllypuron uudesta palvelupisteestä saatavien kokemusten perusteella arvioidaan psykologien tarvetta Helsingissä osana terveysasemien mielenterveyspalveluja. Tavoitteena on, että psykososiaaliseen hoitoon ja keskusteluapuun pääsisi alle kuukaudessa perusterveydenhuollossa."

Kannattaja: Daniel Sazonov

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Sanna Vesikansan vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen.

26.08.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 18.06.2019 § 144

HEL 2019-004553 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Reetta Vanhasen ym. terveysasemien moniammatillista mielenterveystyötä koskevasta valtuustoaloitteesta:

”Helsingin sosiaali- ja terveystoimialan perusterveydenhuollossa toteutettavan matalan kynnyksen mielenterveyspalvelujen kokonaisuus aikuisikäisille muodostuu terveysasemien mielenterveystyöstä, terveysasemilla toimivista mielenterveys- ja päihdesairaanhoidajista, psykiatrisen erikoissairaanhoidon liikkuvista akuutti-, arviointi- ja konsultaatiotyöryhmistä sekä terveysasemille jalkautuvista psykiatreista.

Helsingin uudistetussa terveys- ja hyvinvointikeskus (THK) -toimintamallissa se työntekijä, johon asiakas ensimmäistä kertaa ottaa yhteyttä, vastaa asiakkaan palvelu- ja hoitoonohjauksesta. Tarvittaessa asiakkaalle nimetään yhteyshenkilö, joka koordinoi eri ammattilaisten antamaa hoitoa. Ammatillaiset tekevät työtään yhdessä toistensa ja asiakkaan kanssa erilaisissa asiakkaan tarpeiden mukaan räätälöidyissä tiimeissä ja verkostoissa. Yhteisen työn tekeminen konkretisoituu joko yhdessä rakennuksessa tai verkostomaisena toimintatapana ja edellyttää toimivia konsultaatiokanavia.

Mielenterveyspalvelut on järjestetty Helsingissä valtakunnallisten suositusten mukaisesti porrasteisesti eli perusterveydenhuollossa hoidetaan lievät ja keskivaikeat mielenterveyshäiriöt. Esim. valtaosa lievään tai keskivaikeaan depression sairastuneista potilaista voidaan hoitaa perusterveydenhuollossa terveyskeskuslääkärin ja terveydenhoitajan, tai mielenterveys- ja päihdesairaanhoidajan, vastaanotoilla konsultoivan psykiatrin tuella.

Helsingin terveysasemilla toimii myös 36 psykiatria- ja päihdepalvelujen mielenterveys- ja päihdesairaanhoidajaa. Sairaanhoidajien vastaanotolle ohjaututaan terveysaseman terveydenhoitajan tai lääkärin tekemän

---

9.10.2019

---

hoidon tarpeen arvion jälkeen. Myös esim. neuvolasta tai lastensuojelusta voidaan ohjata aikuisikäisiä asiakkaita vastaanotoille.

Vuonna 2018 mielenterveys- ja päihdesairaanhoitajat hoitivat 13 000 eri potilasta. Lievien ja keskivaikeiden mieliala- ja ahdistuneisuushäiriöiden hoidon lisäksi he tarjoavat apua elämänkriiseihin sekä alkoholin varhaisvaiheen riskikäyttöön ja haitalliseen käyttöön liittyviin ongelmiin. Sairaanhoitajien tehtäviin kuuluu myös ajokelpoisuuden arviointi, ADHD-arviot ja ns. lievät unilääke- ja bentsodiatsepiinivieroitukset. Potilaiden arviointi ja hoito toteutetaan kansallisten Käypä hoito -suositusten mukaisesti sisältäen mm. erilaisia seulontatestejä, psykoedukaatiota, psykoterapeuttisia interventioita ja ryhmämuotoista hoitoa. Sairaanhoitajilla on suora konsultaatioyhteys psykiatria- ja päihdepalveluihin, mihin he tarvittaessa myös ohjaavat erikoissairaanhoidon tarpeessa olevat potilaat.

Osa potilaista ohjataan HUSin nettiterapiaan. Vuonna 2018 IT-psykiatriassa hoidettiin 1 112 helsinkiläistä.

Kalasadaman, Malmin, Laakson ja Vuosaaren akuuttipsykiatrian poliklinikoiden liikkuvat akuutti-, arviointi- ja konsultaatiotyöryhmät (aiemmin yleispsykiatrian ja päihdehoidon konsultaatiotyöryhmät) tarjoavat apua ja konsultaatiota kaikkialle peruspalveluihin, lastensuojeluun, asumis- palveluihin tai asiakkaan kotiin muutaman arkipäivän sisällä avunpyynnöstä. Työryhmät auttavat myös äkillisissä vakavissa psykiatrisissa kriisitilanteissa ja tarjoavat lyhytinterventioita. Liikkuvissa työryhmissä on 42 työntekijää, joista yhdeksän on psykologeja. Psykiatria- ja päihdepalvelut on tehostanut moniammatillisten työryhmien toimintaa THK-mallin mukaisesti perusterveydenhuollon tukena: vuonna 2018 hoidettiin noin 3 100 eri potilasta ja tammi-maaliskuussa 2019 palvelua on tarjottu jo 1 600 eri potilaalle.

Myös jalkautuvien psykiatrien tukea tarjotaan jokaiselle terveysasemalle. Vuonna 2018 konsultaatiota annettiin noin 1 000 terveysaseman asiakkaan hoitoon.

Edellä kuvattujen palvelujen lisäksi perusterveydenhuollon matalan kynnyksen mielenterveyspalvelujen saatavuutta vahvistetaan kuluvan vuoden elokuussa Myllypuron terveysaseman (keväästä 2020 alkaen terveys- ja hyvinvointikeskus) yhteyteen avattavalla helsinkiläisten nuorten ja aikuisikäisten palvelupisteellä. Palvelupisteeseen kohdennetaan uusia psykologin vakansseja. Palvelu laajennetaan Myllypuron jälkeen kaikkien terveysasemien asiakkaille ja toiminnasta vastaa psykiatria- ja päihdepalvelut. Toiminnan suunnittelussa on hyödynnetty Espoon ja Vantaan palvelujen järjestämismalleja ja kokemuksia, ja asiak-

---

---

kaita voidaan ohjata alkuarvion jälkeen palvelupisteestä suoraan mm. lyhytpsykoterapiaan.

Sosiaali- ja terveystoimialalla on 152 psykologin vakanssia (tilanne 1.4.2019, mukaan lukien johtavat ja vastaavat psykologit, ei sisällä yhdeksää neuropsykologin vakanssia), jotka jakaantuvat palveluittain seuraavasti:

- psykiatria- ja päihdepalveluissa 62 vakanssia
- perheneuvoloissa ja neuvolan psykologipalveluissa 58 vakanssia
- lastensuojelussa ja lastenkotitoiminnassa 20 vakanssia
- maahanmuuttajapalveluissa 7 vakanssia
- kehitysvammapoliklinikalla 5 vakanssia.

Nuorisoasemalle resursoidaan lisävakansseja vuoden 2019 aikana.

Psykologien työstä merkittävä osa on psykologisia interventioita, arvioita ja tutkimuksia. Sen lisäksi he työskentelevät osana moniammatillista tiimiä tuoden työryhmälle psykologista tietoa ja ymmärrystä asiakkaan hoidon suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Keskeinen osa psykologien tehtävistä muodostuu myös konsultointi-, koulutus- ja kehittämissuhteista.

Psykologien vakanssien lisäksi toimialalla on 27 psykoterapeutin vakanssia, jotka on sijoitettu vauvaperhetyöhön, pariterapiapalveluihin ja perhekuntoutukseen sekä kahdeksan perheterapeutin vakanssia, jotka ovat nuorisoasemalla ja perheiden päihdekuntoutuksessa.

Psykoterapeuttivakanssien lisäksi valtaosalla psykiatria- ja päihdepalvelujen henkilöstöstä on joko psykoterapeutin ammattinimikkeeseen oikeuttava koulutus tai ammatillisena täydennyskoulutuksena muita psykoterapian menetelmäkoulutuksia. Esimerkiksi terveysasemilla työskentelevistä mielenterveys- ja päihdesairaanhoidajista yli puolet on käynyt kaupungin järjestämän lyhytpsykoterapiakoulutuksen ja muut erityyppisiä perheterapian ja kognitiivisen tai ratkaisukeskeisen psykoterapian koulutuksia. Työntekijöiden täydennyskoulutus ja työnohjaus on jatkuvaa.

Eri ammattiryhmien osaamista hyödynnetään asiakkaan hoidossa työskentelemällä asiakkaan tarpeiden perusteella kootuissa työryhmissä. Moniammatillinen työote toteutuu eri ammattiryhmien jäsenten välisenä työryhmätyönä, työparityöskentelynä, konsultaationa ja neuvontana. Moniammatillisen työn työohjeet on sisällytetty työyksiköiden prosessikuvauksiin, hoito-ohjelmiin ja hoitoketjuihin sekä työntekijöiden perehdytykseen. Myös työntekijöiden täydennyskoulutus ja työnohjaus toteutetaan usein moniammatillisesti.

Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että Myllypuron terveysaseman kokeilun tulokset arvioidaan huolellisesti.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Matalalla kynnyksellä perustasolla toteutuva mielenterveys- ja päihdehäiriöiden varhainen tunnistaminen ja psykososiaalinen tuki ehkäisevät oireiden vaikeutumista ja kroonistumista ja ovat kustannustehokkaita interventioita.”

Käsittely

18.06.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Hannu Tuominen: Esitän lisättäväksi lausuntoehdotuksen viimeisen kappaleen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia jälkeen: "Lautakunta pitää tärkeänä, että Myllypuron terveysaseman kokeilun tulokset arvioidaan huolellisesti."

Kannattaja: jäsen Tapio Bergholm

Sosiaali- ja terveyslautakunnan päätös syntyi seuraavan äänestyksen pohjalta:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 1 (jäsen Hannu Tuominen)

Jaa-äännet: 4

Sami Heistaro, Seija Muurinen, Matias Pajula, Mari Rantanen

Ei-äännet: 6

Heidi Ahola, Tapio Bergholm, Cecilia Ehrnrooth, Hannu Tuominen, Tuomas Tuure, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 3

Leo Bergman, Sandra Hagman, Karita Toijonen

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Hannu Tuomisen vastaehdotuksen äänin 6 - 4 (tyhjää 3).

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi hyväksytyin vastaehdotuksen osalta esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon.

9.10.2019

Asia/15

04.06.2019 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Sami Keränen, ensilinjan palvelujen päällikkö, puhelin: 310 49931
sami.keranen(a)hel.fi

Mikko Tamminen, psykiatria- ja päihdepalvelujen johtaja, puhelin: 310 58655
mikko.tamminen(a)hel.fi
